

FINANSE PUBLICZNE I PRAWO FINANSOWE W EUROPIE CENTRALNEJ
I WSCHODNIEJ W WARUNKACH KRYZYSU FINANSOWEGO

PUBLIC FINANCE AND FINANCIAL LAW IN THE CONTEXT
OF FINANCIAL CRISIS IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ І ФІНАНСОВЕ ПРАВО
ЦЕНТРАЛЬНОЇ І СХІДНОЇ ЄВРОПИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

FINANSE PUBLICZNE I PRAWO FINANSOWE W EUROPIE CENTRALNEJ
I WSCHODNIEJ W WARUNKACH KRYZYSU FINANSOWEGO

PUBLIC FINANCE AND FINANCIAL LAW IN THE CONTEXT
OF FINANCIAL CRISIS IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE

ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ І ФІНАНСОВЕ ПРАВО
ЦЕНТРАЛЬНОЇ І СХІДНОЇ ЄВРОПИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Redakcja

Eugeniusz Ruśkowski

Iryna Zawerucha

Temida 2

Białystok – Lwów 2010

© Copyright by Temida 2
Białystok 2010

Rada Programowa Wydawnictwa Temida 2:

Leonard Etel, Marian Grzybowski, Adam Jamróz, Dariusz Kijowski, Cezary Kosikowski, Adam Lityński, Emil Pływaczewski, Stanisław Prutis, Eugeniusz Ruśkowski, Walerian Sanetra, Halina Świączkowska, Bogdan Wierzbicki

Redaktor Naukowy wydawnictwa: Halina Świączkowska

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny), włącznie z fotokopiowaniem – bez pisemnej zgody wydawcy.

ISBN 978–83–89620–85–9

Recenzenci:

Jan Głuchowski

Nadija Pryszwa

Opracowanie graficzne i typograficzne:

Jerzy Banasiuk

Projekt okładki:

Jerzy Banasiuk

Redakcja techniczna:

Jerzy Banasiuk

Korekta części:

polskiej – Joanna Niemyjska

ukraińskiej – Iryna Zawerucha

angielskiej – Anna Łukaszuk, Cezary Okruszko, Justyna MacDonald

Wydawca: Temida 2

Przy współpracy i wsparciu finansowym

Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Spis treści

Wprowadzenie	23
--------------------	----

Część I

Analiza prawna zjawisk kryzysowych w zakresie finansów publicznych

ANNA NECZAJ

Cel i kierunki rozwoju prawa finansowego w warunkach współczesnych	31
--	----

KRYSTYNA PIOTROWSKA – MARCZAK

Instrumenty polityki finansowej w procesie ograniczeń kryzysu	36
---	----

EUGENIUSZ RUŚKOWSKI

Kryzys finansów samorządu terytorialnego na przykładzie Polski	41
--	----

MARINA SENTSOVA (KARASIEVA)

Antykryzysowe instrumenty finansowo-prawne w Rosji	49
--	----

VLADIMÍR BABČÁK

Słowacja i kryzys finansowy	55
-----------------------------------	----

DAVID SEHNÁLEK, EVA TOMÁŠKOVÁ

Wpływ kryzysu ekonomicznego na finanse publiczne w Republice Czeskiej	61
---	----

MYKOLA KUCZERJAWENKO

Proceduralna regulacja opodatkowania w Ukrainie i jej aktualne kolizje	76
--	----

JOANNA MAŁGORZATA SALACHNA

Aktualne uwarunkowania prawodawstwa finansowego w Polsce	85
--	----

TOMASZ SOWIŃSKI

Finanse publiczne i prawo finansowe a kryzys finansowy w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Po pierwsze – zasady!	94
---	----

SEBASTIAN SKUZA

Aspekty prawne dokapitalizowania oraz rekapitalizowania instytucji finansowych ze środków publicznych w warunkach kryzysu. Stan obecny i propozycje zmian	102
---	-----

IVANA PAŘÍZKOVÁ, LIBOR KYNCL

Wykorzystanie źródeł finansowych z funduszy unijnych w czasach kryzysu finansowego	113
--	-----

PETR MRKÝVKA

Antykryzysowe zadania i narzędzia administracji finansowej	119
--	-----

Część II
Prawo budżetowe i finanse lokalne w dobie kryzysu finansowego
w krajach Europy Środkowej i Wschodniej

ALEKSEY PAUL	
Rosyjskie prawo budżetowe i kryzys finansowy	131
VLADIMÍR TÝČ	
Pomoc państwowa jako sposób osłabienia skutków kryzysu ekonomicznego w Unii Europejskiej	136
IRYNA ZAWERUCHA	
Decentralizacja władzy publicznej w Ukrainie: problemy i perspektywy	142
OKSANA SOLDATENKO	
Publiczne wydatki na ochronę zdrowia w Ukrainie	150
JAN ADAMIAK, BOŻENA KŁOSOWSKA	
Finansowanie ze środków unijnych aktywnej polityki rynku pracy w okresie spowolnienia gospodarczego na przykładzie regionu kujawsko-pomorskiego	159
JANUSZ STANKIEWICZ	
Dysponowanie środkami nierozdzielonymi budżetu państwa w warunkach kryzysu	169
LUBOW KASIANENKO	
Doskonalenie bazy prawnej procesu finansowego	176
ZBIGNIEW OFIARSKI, MAŁGORZATA OFIARSKA	
Obligacje komunalne w Polsce – zagadnienia ogólne i rozwiązania szczegółowe w wybranych aktach prawa miejscowego	184
ANNA OSTROWSKA	
Samodzielność samorządu terytorialnego w zakresie udzielania dotacji. Obecny i przyszły zakres w Polsce i Szkocji	198
OKSANA MUZYKA – STEFANCZUK	
Organy samorządu terytorialnego w systemie organów władzy publicznej – podmioty budżetowych stosunków prawnych	210
PIOTR WOLTANOWSKI	
Reformy systemu finansowania ochrony zdrowia w Polsce w warunkach kryzysu	220
RAFAL BUCHOLSKI	
Nowoczesne instrumenty finansowe – szansa czy zagrożenie dla polityki finansowej jednostek samorządu terytorialnego?	233
JOLANTA CIAK	
Kształtowanie się deficytu budżetowego w Polsce w warunkach kryzysu	245
BARBARA WDOWIAK	
Skutki wyroku Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z dnia 22 grudnia 2008 r. w sprawie C-414/07 dla polskiego budżetu	255

OLGA ŻMURKO

Właściwości spełnienia powszechnie obowiązującego państwowego ubezpieczenia w czasie kryzysu finansowego i po wyjściu z niego	263
---	-----

WOJCIECH BAGIŃSKI

Racjonalizacja wydatków w jednostkach podległych Ministrowi Finansów jako reakcja na kryzys gospodarczy	276
---	-----

Część III

Prawo podatkowe i kontrola finansowa w warunkach kryzysu finansowego

VALENTINA IVANOVA

Stosowanie prawnej konstrukcji podatków jako metoda techniki prawnej w tworzeniu projektów podatkowych aktów prawnych	285
---	-----

LEONARD ETEL

Przyznawanie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych przedsiębiorcom w trudnej sytuacji ekonomicznej	292
---	-----

SERHIJ ZAPOLSKI

Udział banków komercyjnych w sprawowaniu kontroli finansowej oraz ustalaniu prób legalizacji dochodów pochodzących ze źródeł nielegalnych w Federacji Rosyjskiej	300
--	-----

JACEK PATYK

Optymalizacja podatkowa jako sposób zarządzania przedsiębiorstwem w dobie kryzysu globalnego	307
--	-----

ANNA MARIA JURKOWSKA – ZEIDLER

Stworzenie zintegrowanego systemu nadzoru na jednolitym rynku finansowym Unii Europejskiej. Kluczowa lekcja wynikająca z globalnego kryzysu finansowego	315
---	-----

LESJA SAWCZENKO

Koordinacja kontroli finansowej: pojęcie i problemy regulacji prawnej	325
---	-----

JEWHENIJA USENKO

Sądowy tryb rozwiązania sporów podatkowych jako sposób zrównoważenia presji podatkowej	335
--	-----

SERGIJ VLASENKO

Rola ustawodawcy w doskonaleniu ustawodawstwa podatkowego	342
---	-----

OLGA MINAJEWA

Doskonalenie obrachunku podatkowego jako kierunek reformowania systemu opodatkowania w Ukrainie	347
---	-----

NATALIA SZEWCOWA

Znaczenie zasady oficjalności przy rozwiązaniu sporów powstających w stosunkach ekonomicznych	358
---	-----

TERESA FAMULSKA	
Podatek VAT w funkcjach pozafiskalnych w warunkach kryzysu gospodarczego	367
MICHAŁ RADVAŃ	
Opodatkowanie wydatków komunalnych	379
LARYSA TROFIMOVA	
O efektywności polityki podatkowej w Ukrainie	384
RUSLANA HAWRYLJUK	
Filozofia pokryzysowego prawa podatkowego	394
ANTON YAKUSHEV	
Proces tworzenia „antykryzysowego” prawa podatkowego w Rosji	408
MARIE KARFÍKOVÁ, HANA MARKOVÁ	
System podatkowy jako instrument rozwiązania kryzysu finansowego	415
MAREK FRYŠTÁK, DANA ŠRAMKOVÁ	
Rola administracji celnej podczas kryzysu finansowego	424
SŁAWOMIR PRESNAROWICZ	
Postępowanie w sprawach ulg w spłacie podatków udzielanych podmiotom zagrożonym	434
ANDRZEJ HUCLA	
„Kryzysowe” uzasadnienie zmian przepisów podatkowych w Polsce	439
ANDRZEJ MELEZINI	
Optimalizacja podatkowa jako skuteczna forma remedium na kryzys finansowy	444
ROBERT ZIELIŃSKI	
Główne problemy w systemie opodatkowania działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorców w Polsce	452
JAN NECKAR	
Przygotowanie nowej ustawy o podatku dochodowym w czasie kryzysu finansowego ..	459
RAFAL DOWGIER	
Polityka podatkowa gmin w świetle kryzysu gospodarczego	465
MARIUSZ POPLAWSKI	
Zwrot podatku jako instrument polityki podatkowej państwa	473
TOMÁŠ ROZEHNAL	
System podatkowy Republiki Czeskiej a kryzys ekonomiczny	484
KRZYSZTOF TESZNER	
Efektywna administracja podatkowa w Polsce w dobie kryzysu finansowego	491
MARIA JANKOWSKA	
Koszty poboru podatków ponoszone przez osoby prawne w Polsce	505

RÓŻA KOSIŃSKA	
Wprowadzanie systemu zarządzania jakością w polskiej administracji podatkowej w warunkach kryzysu gospodarczego	512
MYCHAŁO ŻERNAKOW	
Problemy prawnej regulacji opodatkowania stałego przedstawicielstwa	517
ANASTASIA DOLGOVA	
Środki stymulacji podatkowej w czasie kryzysu finansowego w Rosji	523
PIOTR PIETRASZ	
Sądowa kontrola działalności administracji skarbowej a kryzys finansowy	531
ZBIGNIEW CZAJKA	
Planowanie podatkowe w wybranych podatkach jako sposób łagodzenia kryzysu finansowego	536
MAŁGORZATA FARYNA	
Rola administracyjnego postępowania zabezpieczającego w dobie kryzysu	550
DAGMAR STREJČKOVÁ, JAN JANEČEK	
Rola Biura Reprezentacji Rządu w Sprawach Majątkowych w zarządzaniu majątkiem podczas ostatniego kryzysu finansowego	560
Część IV	
Rynki finansowe w warunkach kryzysu finansowego: aspekty prawne	
MAREK ZDEBEL	
Działalność kredytowa banków komercyjnych w warunkach obniżonej zdolności kredytowej podmiotów ubiegających się o kredyt	571
DOROTA MAŚNIAK	
Dyrektywa w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Solvency II) jako sposób ochrony jednolitego rynku ubezpieczeniowego Unii Europejskiej przed kryzysem finansowym .	581
EUGENIJ BUDALIN	
Doskonalenie rosyjskiego prawa w zakresie niewypłacalności i upadłości	590
MARCIN TYNIEWICKI	
Rola dyrektywy MiFID w ochronie inwestorów na rynku finansowym Unii Europejskiej podczas kryzysu finansowego	598
RAFAŁ PŁÓKARZ	
Unijna dyrektywa w sprawie opodatkowania oszczędności: empiryczne uwagi na temat nieefektywności instrumentów harmonizacji i jej wpływ na polski sektor finansowy	609
DAMIAN CYMAN	
Znaczenie dyrektywy w sprawie usług płatniczych (PSD) dla Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (SEPA)	625

MICHAELA MOŽDIÁKOVÁ, DAMIAN CZUDEK	
Zmiany w regulacji rynku kapitałowego w związku z kryzysem ekonomicznym	633
JAROSŁAW POTURNICKI, IZABELA FELCZAK	
Kryzys finansowy – działania rządowe na przykładzie wybranych krajów	638
TARAS BOJCZUK	
System gwarantowania depozytów jako element stabilności systemu finansowego w warunkach kryzysu	647
RAFAŁ MROCZKOWSKI	
Prawidłowe funkcjonowanie rynku finansowego jako podstawowy cel i kryterium oceny skuteczności nadzoru nad tym rynkiem	655
ANNA ZALCEWICZ	
Zmiany legislacyjne w polskim systemie prawnym służące stabilizacji rynku bankowego w okresie kryzysu – wybrane zagadnienia	669
MAŁGORZATA WRÓBLEWSKA	
Handel usługami finansowymi jako element sieci bezpieczeństwa finansowego	679
MAŁGORZATA STWOŁ, EDWARD JUCHNIEWICZ	
Bankowy system płatniczy w Chińskiej Republice Ludowej	691

Contents

Introduction	25
--------------------	----

Part I

Legal Analysis of Crisis Phenomena in Public Finance Sphere

ANNA A. NECHAI

Aims and Tendencies of Further Development of Financial Law under Present-Day Conditions	31
--	----

KRYSTYNA PIOTROWSKA-MARCZAK

Instruments of Financial Policy for Reducing Crisis Phenomena	36
---	----

EUGENIUSZ RUŚKOWSKI

Crisis of Local Government of Finances on the Example of the Republic of Poland	41
---	----

MARINA SENTSOVA (KARASIEVA)

Anti-Crisis Measures of Financial and Legal Regulations in Russia	49
---	----

VĽADIMÍR BABČÁK

Slovak Republic and Financial Crisis	55
--	----

DAVID SEHNÁLEK, EVA TOMÁŠKOVÁ

Impacts of Economic Crisis on Public Finance in the Czech Republic	61
--	----

MYKOLA P. KUČERIAVENKO

Procedural Regulation of Taxation in Ukraine and Its Contradictions at the Present Stage	76
--	----

JOANNA M. SALACHNA

Contemporary Conditionings of Financial Legislation in Poland	85
---	----

TOMASZ SOWIŃSKI

Public Finance and Financial Law in the Context of the Financial Crisis in Countries of Eastern and Central Europe. The Rules at First!	94
---	----

SEBASTIAN SKUZA

Legal Aspects of Capitalization and Recapitalization of Financial Institutions from Public Resources in Circumstances of the Crisis. The Current Situation and Proposals for Changes	102
--	-----

IVANA PAŘÍZKOVÁ, LIBOR KYNCL

Using Financial Resources from EU Funds during the Times of Crisis	113
--	-----

PETR MRKÝVKA

Anti-Crisis Tasks and Instruments of the Financial Administration	119
---	-----

Part II
**Budget Law and Local Finances in the Period of Financial Crisis
in Countries of Central and Eastern Europe**

ALEKSEY PAUL	
Russian Budget Law and Financial Crisis	131
VLADIMÍR TÝČ	
State Aids as Remedies for Mitigation of Economic Crisis Consequences in the European Union	136
IRYNA B. ZAVERUKHA	
Decentralization of Public Authorities in Ukraine: Problems and Prospects	142
OKSANA V. SOLDATENKO	
Public Expenses for Health Care Protection in Ukraine	150
JAN ADAMIAK, BOŽENA KŁOSOWSKA	
Financing Labour Market Policy by the European Union Resources in the Period of Conditions of Economic Recession on the Example of Kujawsko-Pomorskie Voivodeship	159
JANUSZ STANKIEWICZ	
Allocating Undistributed Resources of the State Budget under the Circumstances of the Crisis	169
LUBOV M. KASIANENKO	
Improvement of Normative-Legal Basis of Financial Process	176
ZBIGNIEW OFIARSKI, MALGORZATA OFIARSKA	
Municipal Obligations in Poland – General Issues and Detailed Solutions in Selected Acts of Local Law	184
ANNA OSTROWSKA	
Local Government Expenditure Autonomy in Making Grants. Present and Future Dimension for Poland and Scotland	198
OKSANA A. MUZYKA-STEFANCHUK	
Self-Government Bodies in the System of Public Authority Bodies – Subjects of Budget Legal Relations	210
PIOTR WOLTANOWSKI	
Reforms of Financing System of Health Protection in Poland during the Crisis	220
RAFAL BUCHOLSKI	
Modern Financial Instruments – Chance or Threat to Financial Policy of Self-Government Units?	233

JOLANTA CIAK

Shaping of the Budget Deficit in Poland in Conditions of the Crisis 245

BARBARA WDOWIAK

Consequences of the Court of Justice of the European Communities Judgment in
Case C-414/07 of 22 December 2008 for Polish Budget 255

OLGA V. ZHMURKO

Features of Carrying Out Obligatory State Social Insurance during and after the
Financial Crisis 263

WOJCIECH BAGIŃSKI

Rationalization of Expenditure at Units Dependent on the Ministry of Finance as
Reaction on Financial Crisis 276

Part III

Tax Law and Financial Control in Conditions of Financial Crisis

VALENTINA IVANOVA

Applying the Juridical Construction of Taxes as the Method of Juridical
Technique in Creating Law Projects about Taxes 285

LEONARD ETEL

Granting Reliefs in Payment of Tax Commitments to Entrepreneurs in Poor
Economic Situation 292

SERHIJ ZAPOLSKI

Participation of Commercial Banks in the Implementation of Financial Control
and Counter of Legalization of Unlawfully Received Incomes
in The Russian Federation 300

JACEK PATYK

Tax Optimization as a Method of Enterprise Management in Conditions of the
Global Financial Crisis 307

ANNA MARIA JURKOWSKA-ZEIDLER

Creating Integrated Financial Supervision System for the European Union Single
Financial Market. A Key Lesson from the Global Financial Crisis 315

LESIA A. SAVCHENKO

Coordination of Financial Control: Concept and Problems of Legal Regulation 325

EVGENIYA A. USENKO

Judicial Order of Tax Dispute Resolutions as a Method of Balancing the Tax Pressure ... 335

SERGIJ VLASENKO

The Role of Legislators in the Improvement of Tax Legislation 342

OLGA M. MINAEVA	
Improvement of Tax Accounting as a Direction of Taxation System Reformation in Ukraine	347
NATALYA V. SHEVCOVA	
Significance of the Principle of Officiality while Resolving Legal Disputes in Economic Relations	358
TERESA FAMULSKA	
Non-Fiscal Function of Value-Added Tax in Conditions of the Financial Crisis	367
MICHAL RADVAN	
Taxation of Communal Expenses	379
LARYSA V. TROFIMOVA	
Efficiency of Tax Policy in Ukraine	384
RUSLANA O. GAVRYLYUK	
Philosophy of Post-Crisis Tax Law	394
ANTON O. YAKUSHEV	
“Anticrisis” Tax Law Drafting Process in Russia	408
MARIE KARFÍKOVÁ, HANA MARKOVÁ	
Tax System as an Instrument of Solving Financial Crisis	415
MAREK FRYŠTÁK, DANA ŠRAMKOVÁ	
The Role of Customs Administration in the Period of Financial Crisis	424
SŁAWOMIR PRESNAROWICZ	
Process of Tax Allowances Granting to Threatened Entities	434
ANDRZEJ HUCHLA	
“Crisis” Grounds of Tax Law Changes in Poland	439
ANDRZEJ MELEZINI	
Tax Optimization as an Effective Form of the Remedy to Financial Crisis	444
ROBERT ZIELIŃSKI	
Basic Conditions and Barriers in Taxation System of Small Business in Poland	452
JAN NECKAR	
Preparation of the New Tax Income Act in the Time of the Financial Crisis	459
RAFAL DOWGIER	
Tax Policy of Municipalities (Gminas) in the Light of the Economic Crisis	465
MARIUSZ POPLAWSKI	
Tax Refund as an Instrument of State Tax Policy	473

TOMÁŠ ROZEHNAL	
The Czech Republic Tax System and Economic Crisis	484
KRZYSZTOF TESZNER	
Efficient Tax Administration in Conditions of the Financial Crisis in Poland	491
MARIA JANKOWSKA	
Tax Collection Costs Incurred by Legal Persons in Poland	505
RÓŻA KOSIŃSKA	
Implementation of Quality Control System in Polish Tax Administration in Conditions of the Economic Crisis	512
MYKHAILO V. ZHERNAKOV	
Problems of Legal Regulation of Taxation of the Permanent Representation	517
ANASTASIA DOLGOVA	
Measures of Tax Stimulation in Period of the Financial Crisis in Russia	523
PIOTR PIETRASZ	
Judicial Control of Fiscal Administration and Financial Crisis	531
ZBIGNIEW CZAJKA	
Financial Planning in Selected Taxes as a Way of Mitigating of the Financial Crisis	536
MAŁGORZATA FARYNA	
Role of Administrative Secure Proceedings during the Crisis	550
DAGMAR STREJČKOVÁ, JAN JANEČEK	
The Role of the Office of the Government Representation in Property Affairs and of the State Property Management in Recent Financial Crisis	560

Part IV

Financial Markets in Conditions of Financial Crisis: Legal Aspects

MAREK ZDEBEL	
Credit Activity of Commercial Banks in Conditions of Reduced Credit Solvency of Borrowers	571
DOROTA MAŚNIAK	
Solvency II as a Way to Protect the European Union Single Insurance Market from the Financial Crisis	581
EUGENIJ P. BUDALIN	
Modernizing Russia's Law on Financial Insolvency and Bankruptcy	590

MARCIN TYNIEWICKI	
Role of Markets in Financial Instruments Directive (MiFID) in the Protection of Investors' Rights in the Financial Market of the European Union during the Financial Crisis	598
RAFAŁ PŁÓKARZ	
EU Savings Taxation Directive: Empirical Remarks on Inefficiency of Harmonization Measures and its Impact on Polish Financial Sector	609
DAMIAN CYMAN	
Role of Payment Service Directive (PSD) for Single Euro Payment Area (SEPA)	625
MICHAELA MOŽDIÁKOVÁ, DAMIAN CZUDEK	
Changes in Capital Market Regulation in Accordance with Economic Crisis	633
JAROSŁAW POTURNICKI, IZABELA FELCZAK	
Financial Crisis – Activities of Governments on the Example of Selected Countries	638
TARAS BOICHUK	
Deposits-Guarantee System as an Element of Financial System Stability in Conditions of the Crisis	647
RAFAŁ MROCZKOWSKI	
Conditions of Financial Market Functioning as the Main Goal and Evaluation Point of Its Supervision Efficiency	655
ANNA ZALCEWICZ	
Legislative Amendments in Polish Legal System for Stability of Banking Market during the Crisis	669
MAŁGORZATA WRÓBLEWSKA	
Trade of Finance Services as an Element of Safety of Financial Net	679
MAŁGORZATA STWOL, EDWARD JUCHNIEWICZ	
Banking Payment System in the People's Republic of China	691

Зміст

Передмова	27
-----------------	----

Частина I

Правовий аналіз кризових явищ у сфері публічних фінансів

НЕЧАЙ АННА АНАТОЛІВНА

Мета та напрями подальшого розвитку фінансового права в сучасних умовах	31
---	----

ХРИСТИНА ПЬОТРОВСЬКА – МАРЧАК

Інструменти фінансової політики щодо обмеження кризових явищ	36
--	----

ЄВГЕНІУШ РУШКОВСЬКИЙ

Криза місцевих фінансів на прикладі Польщі	41
--	----

СЕНЦОВА (КАРАСЬОВА) МАРИНА ВАЛЕНТИНІВНА

Антикризові заходи у фінансово-правовому регулюванні в Росії	49
--	----

ВЛАДІМІР БАБЧАК

Фінансова криза в Словаччині	55
------------------------------------	----

ДЕВІД СЕГНЕЛИК

Вплив економічної кризи на публічні фінанси в Чеській Республіці	61
--	----

КУЧЕРЯВЕНКО МИКОЛА ПЕТРОВИЧ

Процедурне регулювання оподаткування в Україні та його протиріччя на сучасному етапі	76
--	----

ЙОАННА М. САЛАХНА

Сучасні умови законодавчої діяльності у сфері фінансів в Республіці Польща	85
--	----

ТОМАШ СОВІНСЬКИЙ

Публічні фінанси та фінансове право в контексті фінансової кризи в країнах Центральної та Східної Європи. Основні правила!	94
--	----

СЕБАСТЬЯН СКУЗА

Правові засади докапіталізації і рекапіталізації фінансових установ за рахунок публічних фінансів в умовах кризи: реальність та перспективи	102
---	-----

ІВАНА ПАРИЖКОВА, ЛІБОР КАНЦЛ

Використання фінансових ресурсів Європейського Союзу в період фінансової кризи	113
--	-----

ПЕТР МРКІВКА

Антикризові завдання та інструменти фінансової адміністрації	119
--	-----

Частина II

**Бюджетне право та місцеві фінанси в країнах Центральної та Східної Європи
у період фінансової кризи**

ПАУЛЬ ОЛЕКСІЙ ГЕОРГІЙОВИЧ

Бюджетне право Росії та фінансова криза 131

ВЛАДІМІР ТИЦЬ

Державна допомога як засіб пом'якшення наслідків економічної кризи
в Європейському Союзі 136

ЗАВЕРУХА ІРИНА БОГДАНІВНА

Проблеми та перспективи децентралізації публічної влади в Україні
в умовах фінансової кризи 142

СОЛДАТЕНКО ОКСАНА ВОЛОДИМИРІВНА

Видатки на охорону здоров'я у бюджетній системі України 150

ЯН АДАМЯК, БОЖЕНА КОЛОСОВСЬКА

Фінансування політики ринку праці в умовах економічного спаду за рахунок
коштів ЄС: на прикладі Куявсько-Поморського регіону 159

ЯНУШ СТАНЬКЕВИЧ

Розпорядження нерозподіленими коштами державного бюджету в умовах кризи ... 169

КАСЬЯНЕНКО ЛЮБОВ МИХАЙЛІВНА

Удосконалення нормативно-правової бази фінансового процесу 176

ЗБІГНЕВ ОФЯРСЬКИЙ, МАЛГОЖАТА ОФЯРСЬКА

Проблематика комунальних облігацій в окремих актах права органів
місцевого самоврядування в Польщі 184

АННА ОСТРОВСЬКА

Фінансова автономія місцевого самоврядування щодо використання дотацій,
на прикладі досвіду Польщі та Шотландії. Актуальні проблеми і перспективи 198

МУЗИКА – СТЕФАНЧУК ОКСАНА АНАТОЛІВНА

Органи місцевого самоврядування в системі органів публічної влади –
суб'єктів бюджетних правовідносин 210

ПЕТРО ВОЛЬТАНОВСЬКИЙ

Реформи системи фінансування охорони здоров'я в Польщі в умовах кризи
публічних фінансів 220

РАФАЕЛЬ БУХОЛЬСЬКИЙ

Сучасні фінансові інструменти – шанс чи загроза для фінансової політики
органів місцевого самоврядування? 233

ЙОЛАНТА ЦЯК

Визначення поняття дефіциту бюджету в умовах фінансової кризи 245

БАРБАРА ВДОВЯК

Висновки рішення ЕТС від 22 грудня 2008 року в справі С414/07 для бюджету Польщі 255

ЖМУРКО ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА

Особливості здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування в період фінансової кризи та під час виходу з неї 263

ВОЙЦЕХ БАГНЬСЬКИЙ

Рационалізація видатків у підлеглих Міністру фінансів установах – як реакція на фінансову кризу 276

Частина III

Податкове право та фінансовий контроль в умовах фінансової кризи

ІВАНОВА ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА

Юридична конструкція податку – як метод юридичної техніки нормотворчості у сфері податків 285

ЛЕОНАРД ЕТЕЛЬ

Податкові пільги для суб'єктів підприємницької діяльності в умовах складної економічної ситуації 292

ЗАПОЛЬСЬКИЙ СЕРГІЙ ВАСИЛЬОВИЧ

Роль комерційних банків у реалізації контрольних заходів щодо запобігання легалізації доходів, здобутих незаконним шляхом в Російській Федерації 300

ЯЦЕК ПАТИК

Оптимізація податків – як спосіб управління підприємницькою діяльністю в умовах глобальної фінансової кризи 307

АННА МАРІЯ ЮРКОВСЬКА – ЗЕЙДЛЕР

Творення інтегрованої системи контролю за діяльністю єдиного фінансового ринку ЄС. Урок фінансової кризи 315

САВЧЕНКО ЛЕСЯ АНАТОЛІВНА

Координація фінансового контролю: поняття та проблеми правового регулювання 325

УСЕНКО ЄВГЕНІЯ АНДРІЇВНА

Особливості провадження в адміністративних справах з податкових спорів 335

ВЛАСЕНКО СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

Роль законодавців у вдосконаленні податкового законодавства 342

МІНАЄВА ОЛЬГА МИХАЙЛІВНА	
Удосконалення податкового обліку – як напрям реформування системи оподаткування в Україні	347
ШЕВЦОВА НАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА	
Значення принципу офіційності при вирішенні спорів, що виникають з економічних правовідносин	358
ТЕРЕЗА ФАМУЛЬСЬКА	
Нефіскальна функція податку на додану вартість в умовах фінансової кризи	367
МІХАЛ РАДВАН	
Оподаткування комунальних витрат	379
ТРОФІМОВА ЛАРИСА ВІТАЛІВНА	
Про ефективність податкової політики в Україні	384
ГАВРИЛОК РУСЛАНА ОЛЕКСАНДРІВНА	
Філософія післякризового податкового права	394
ЯКУШЕВ АНТОН ОЛЕГОВИЧ	
“Антикризове” податкове законотворення в Росії	408
МАРІЯ КАРФІКОВА, ГАННА МАРКОВА	
Система податків – як ключ до вирішення проблем фінансової кризи	415
МАРЕК ФРИШТАК, ДАНА ШРАМКОВА	
Роль митних органів в період фінансової кризи	424
СЛАВОМІР ПРЕЗНАРОВІЧ	
Процедура надання податкових пільг окремим категоріям платників податків в Польщі	434
АНЖЕЙ ХУХЛА	
“Кризові” умови внесення змін до податкових нормативно-правових актів в Республіці Польща	439
АНЖЕЙ МЕЛЕЗІНІ	
Оптимізація податків – як ефективна форма пом’якшення впливу фінансової кризи	444
РОБЕРТ ЗЕЛІНСЬКИЙ	
Основні умови та проблеми системи оподаткування суб’єктів малого підприємництва в Польщі	452
ЯН НЕЦКАР	
Підготовка нового акту про податкові надходження в умовах фінансової кризи	459

РАФАЛЬ ДОВГІЕР	
Податкова політика гміни в світлі фінансової кризи	465
МАРІУШ ПОПЛАВСЬКІ	
Відшкодування податку – як інструмент податкової політики держави	473
ТОМАШ РОЗЕГНАЛЬ	
Податкова система та економічна криза в Чеській Республіці	484
КШИШТОФ ТЕШНЕР	
Ефективне адміністрування податків в Республіці Польща в умовах фінансової кризи	491
МАРІЯ ЯНКОВСЬКА	
Застосування облікових книг з метою оподаткування прибутку в Польщі	505
РОЗА КОШНСЬКА	
Запровадження системи управління якістю в польській податковій адміністрації в умовах економічної кризи	512
ЖЕРНАКОВ МИХАЙЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ	
Проблеми правового регулювання постійного представництва в оподаткуванні	517
ДОЛГОВА АНАСТАСІЯ	
Межі податкового стимулювання в період фінансової кризи	523
ПЬОТР ПІЕТРАШ	
Судовий нагляд за діяльністю фіскальних органів і фінансова криза	531
ЗЫГНСВ ЧАЙКА	
Податкове планування окремих податків в Польщі – як спосіб пом'якшення впливу фінансової кризи на підприємницьку діяльність	536
МАЛГОЖАТА ФАРИНА	
Роль адміністративного процесу в період кризи	550
ДАГМАР СТРЕЙЧКОВА, ЯН ЯНЕЧЕК	
Роль служби державного представництва у справах власності та управління державною власністю в умовах фінансової кризи	560
Частина IV	
Фінансові ринки в умовах фінансової кризи: правові аспекти	
МАРЕК ЗДЕБЕЛ	
Кредитна діяльність банків в умовах пониженої кредитоспроможності позичальників	571

ДОРОТА МАШНЯК	
Solvency II – як спосіб захисту єдиного страхового ринку Європейського Союзу в період фінансової кризи	581
БУДАЛІН ЄВГЕНІЙ ПЕТРОВИЧ	
Російське законодавство про фінансову неспроможність і банкрутство: проблеми удосконалення правового регулювання	590
МАРЦІН ТИНЄВІЦКІ	
Роль директив MiFID щодо охорони прав інвесторів на фінансовому ринку Європейського Союзу в період фінансової кризи	598
РАФАЕЛЬ ПЛУКАЖ	
Європейська Директива про оподаткування заощаджень: зауваження щодо неефективності гармонізації заходів і їх вплив на польський фінансовий сектор	609
ДАМ'ЯН ЦИМАН	
Значення Директиви про безготівкові платежі (PSD) для Єдиного платіжного простору ЄС (SEPA)	625
МІКАЕЛА МОЖДЯКОВА, ДАМ'ЯН ЧУДЕК	
Зміни на ринку капіталів: регулювання відповідно до умов фінансової кризи	633
ЯРОСЛАВ ПОТУРНІЦЬКИЙ, ІЗАБЕЛЛА ФЕЛЬЧАК	
Діяльність урядів в період фінансової кризи: на прикладі вибраних країн	638
БОЙЧУК ТАРАС ВАСИЛЬОВИЧ	
Система гарантування депозитів – як елемент стабільності фінансової системи в умовах кризи	647
РАФАЕЛЬ МРОЧКОВСЬКИЙ	
Умови функціонування фінансового ринку – як основна мета і критерії оцінки ефективності нагляду за діяльністю цих ринків	655
АННА ЗАЛЬЦЕВИЧ	
Зміни законодавчого регулювання, у зв'язку із стабілізацією банківського ринку в умовах кризи: окремі положення	669
МАЛГОЖАТА ВРУБЛЕВСЬКА	
Ринок фінансових послуг – як елемент безпеки фінансової мережі	679
МАЛГОЖАТА СТВОЛ	
Едвард Юхневич Банківська платіжна система в Китайській Народній Республіці .	691

Wprowadzenie

Na odbytej w dniach 21-22 września 2009 r. międzynarodowej konferencji naukowej we Lwowie jednomyślnie uznano, że należy kontynuować i upowszechniać badania dotyczące prawnych rozwiązań finansowych stosowanych w walce z kryzysem gospodarczym i finansowym w krajach Europy Centralnej i Wschodniej. Prezentowana monografia nawiązuje bezpośrednio do tej idei.

Praca dotyczy przede wszystkim dwóch sąsiadujących ze sobą krajów – Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy, w różny sposób odczuwających skutki kryzysu finansowego i stosujących różne metody (środki) unikania go lub osłabiania jego skutków. Wymiana doświadczeń w tym zakresie jest więc w pełni uzasadniona merytorycznie, a ponadto daje możliwość lepszego poznania istotnych problemów krajów sąsiadujących, ma więc dodatkowo walory socjo-polityczne. Tym bardziej, gdy jest to prezentacja wzbogacona o doświadczenia innych krajów Europy Centralnej i Wschodniej. W prezentowanej pracy znajdują się bowiem liczne artykuły dotyczące kryzysu finansowego w Rosji, w Republice Czeskiej i Republice Słowacji. Ze względu na oryginalność omawianej problematyki oraz szczególną wartość praktyczną doświadczeń różnych krajów, niektóre artykuły wychodzą poza Europę Centralną i Wschodnią, i dotyczą np. Hiszpanii, Szkocji, a nawet Chińskiej Republiki Ludowej. Pokazuje to dobitnie, że w walce z kryzysem gospodarczym i finansowym znaczenie ma nie tyle polityczno-ideologiczny charakter stosowanych środków, lecz ich skuteczne działanie.

Wychodząc z powyższych założeń oraz uwzględniając dopiero tworzącą się szerszą współpracę merytoryczną w skali międzynarodowej w zakresie nauki finansów publicznych i prawa finansowego w Europie Centralnej i Wschodniej, zdecydowano się w prezentowanej publikacji przedstawić artykuły w trzech językach: angielskim, ukraińskim i polskim. Poza związkami merytorycznymi, artykuły te spajają także krótkie adnotacje w języku angielskim, zamieszczone po każdym artykule.

Zarówno podział publikacji na części, jak i ich układ wewnętrzny (kolejność artykułów) są kwestią umowną i bardzo dyskusyjną. Zostały one ustalone po licznych dyskusjach naukowych, zaś ostateczne decyzje podjęli w tym zakresie i pełną odpowiedzialność za te czynności ponoszą redaktorzy naukowci. Podstawowymi czynnikami, jakie były brane pod uwagę, była przejrzystość, czytelność i syntetyczny charakter podziałów oraz jakość merytoryczna materiałów, ze szczególnym uwzględnieniem stopnia ogólności rozważań, często tylko pośrednio związane z tytułami poszczególnych artykułów.

Mamy nadzieję, że prezentowane dzieło przyczyni się do rozwoju coraz lepszej współpracy w zakresie finansów publicznych i prawa finansowego specjalistów z krajów Europy Centralnej i Wschodniej, z bardzo szerokim udziałem specjalistów z Ukrainy w tej współpracy. Dlatego pragniemy serdecznie podziękować za osobisty patronat nad tym dziełem Panu Dziekanowi Wydziału Prawa Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Franko we Lwowie – prof. dr hab. Andrijowi Bojko oraz Panu Dziekanowi Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku – prof. zw. dr hab. Leonardowi Etelowi. Dziękujemy także za wsparcie finansowe jego wydania Wydzia-

łowi Prawa Uniwersytetu w Białymstoku oraz Centrum Informacji i Organizacji Badań Finansów Publicznych i Prawa Podatkowego przy tymże Wydziale. Przedmiotowa książka nie mogłaby się ukazać, gdyby nie pomoc redakcyjna i techniczna pracowników i doktorantów Katedry Prawa Administracyjnego i Finansowego na Wydziale Prawa Narodowego Uniwersytetu im. Ivana Franko we Lwowie oraz Katedry Finansów Publicznych i Prawa Finansowego na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku. Szczególne podziękowania kierujemy także do recenzentów naukowych prezentowanego dzieła – prof. zw. dr hab. Jana Głuchowskiego, Rektora Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu oraz prof. dr hab. Nadij Pryszwa, Kierownika Katedry Prawa Administracyjnego i Finansowego Narodowego Uniwersytetu im. Tarasa Szewczenko w Kijowie, których cenne uwagi były w miarę możliwości uwzględniane w różnych etapach procesu wydawniczego.

Redaktorzy naukowci

prof. zw. dr hab. Eugeniusz Ruśkowski

prof. dr hab. Iryna B. Zawerucha

Białystok – Lwów, lipiec 2010 r.

Introduction

An international scientific conference in Lviv held on 21st – 22nd September, 2009, unanimously recognized the need to continue and disseminate research on the legal financial solutions in the fight against economic and financial crisis in the countries of Central and Eastern Europe.

The presented monograph alludes directly to this idea. The study focuses on the two neighbouring countries, the Polish Republic and Ukraine, in various ways affected by financial crisis, and different methods (measures) to avoid it or mitigate its effects. Exchange of experiences in this respect is therefore fully justified in substance and enables better understanding of the important problems of the neighbouring countries, thus in addition having socio-political values. All the more so since it is enriched with the presentation of the experience of other countries of Central and Eastern Europe. In the present study there are in fact numerous articles on financial crisis in Russia, the Czech Republic and Slovakia. Due to the originality of this issue and the specific value of practical experience of different countries, some of the articles go beyond the Central and Eastern Europe and concern such countries as Spain, Scotland, and even the People's Republic of China. This shows clearly that the fight against economic and financial crisis is not so important in political-ideological nature as it has to be effective.

Following these assumptions and taking into account only creating a broader substantive cooperation on an international scale in the science of public finance and financial law in Central and Eastern Europe, it has been decided to submit the publication of the articles presented in three languages: English, Ukrainian and Polish. In addition to the substantive compounds, these articles are also bound together with short notes in English included after each article.

Both the division of the articles into parts and their internal configuration (the order of articles) are a matter of convention and highly debatable. They were established after numerous scientific discussions, and the final decisions taken in this area as well as the full responsibility for these actions are to be borne by the scientific editors. The main factors which are taken into account include: transparency, clarity and concise nature of the substantive divisions and the quality of materials, with particular emphasis on the degree of general considerations, often only indirectly related to the titles of individual articles.

We hope that the work presented will contribute to the development of more and better cooperation in the field of public finance and financial law experts from the countries of Central and Eastern Europe, with a very wide participation of experts from Ukraine in the cooperation. So we would like to thank the Dean of the Faculty of Law of Ivan Franko National University, Lviv, for the personal patronage of the work – prof. dr hab. Andrij Boyko, and the Dean of the Faculty of Law of the University of Bialystok – prof. dr hab. Leonard Etel. We also thank the Faculty of Law of the University of Bialystok and the Center of Information and Public Finance and Tax Law Research Organization at the same department for the financial support of its publication. The present book could not be released if not for editorial and tech-

nical support provided by staff and graduate students of the Department of Administrative and Financial Law, the Faculty of Law of Ivan Franko National University, Lviv, and the Department of Public Finance and Financial Law at the Faculty of Law, University of Bialystok. Special thanks go also to the reviewers of presented scientific work – prof. dr hab. John Głuchowski, Rector of the School of Banking in Torun, and prof. dr hab. Nadij Pryszwa, Head of the Department of Administration and Finance Law of Taras Shevchenko National University in Kiev, whose valuable comments were possibly included in the various stages of the publishing process.

Scientific editors

Prof. dr hab. Eugeniusz Ruśkowski

Prof. dr hab. Iryna B. Zaverukha

Bialystok – Lviv, July, 2010

Передмова

Міжнародна наукова конференція, що відбулася у Львові 21-22 вересня 2009 року, довела необхідність здійснення спільних наукових фінансово-правових досліджень, скерованих на подолання наслідків економічної та фінансової кризи в країнах Центральної та Східної Європи. Власне ідея спільного пошуку правових механізмів виходу з фінансової кризи була в основі запропонованої монографії.

Монографія стосується, перш за все, аналізу стану правового регулювання у двох сусідніх державах – у Республіці Польща та в Україні. Кожна з країн в різний спосіб відчуває наслідки фінансової кризи і застосовує різні методи (ресурси) для їх уникнення, або ж пом'якшення. Обмін досвідом та його значення у цьому контексті, є цілком зрозумілим і очевидним. Це дає можливість кращого усвідомлення сучасних проблем, що існують в сусідніх країнах і має великі соціально-політичні переваги, особливо тоді, коли йдеться також про досвід і інших країн Центральної та Східної Європи. В запропонованій монографії опубліковано чисельні наукові статті, присвячені проблемам фінансової кризи в Росії, в Чеській Республіці, а також в Республіці Словаччина. З огляду на нетиповість підходів до дослідження проблеми, а також конкретне значення практичного досвіду різних країн, деякі статті виходять за межі аналізу законодавства країн Центральної та Східної Європи і стосуються досвіду Іспанії, Шотландії, навіть Китайської Народної Республіки. Такий підхід засвідчує, що в боротьбі з економічною та фінансовою кризою важливими є не лише політично-ідеологічний підхід до пошуку відповідних ресурсів і порядок їх використання, а також питання ефективності найрізноманітніших фінансових механізмів та інститутів.

З огляду на розширення міжнародної наукової співпраці у галузі публічних фінансів і фінансового права в країнах Центральної і Східної Європи, було прийнято рішення про публікацію наукових статей трьома мовами: англійською, українською та польською. Разом з тим, до кожної статті запропоновано анотацію англійською мовою.

Критерії щодо внутрішньої організації змісту книги є радше умовними і можуть бути дискусійними. Серед тих, якими керувались наукові редактори, є зокрема: чіткість і зрозумілість, читабельність, спеціалізація основних розділів, а також якість запропонованих матеріалів, з огляду на ступінь розв'язання проблеми та ін.

Сподіваємось, що запропонована праця сприятиме розвитку більш активної співпраці науковців та фахівців з країн Центральної та Східної Європи, а особливо вчених України, у галузі фінансового права та публічних фінансів.

Хочемо щиро подякувати за патронат у справі проведення Міжнародної наукової конференції «Публічні фінанси та фінансове право в період фінансової кризи в країнах Центральної та Східної Європи» – деканові юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка доктору юридичних наук *Бойко Андрієві Михайловичу*, а також деканові юридичного факультету Університету в Бялостоку, професору, доктору габ. *Леонарду Етелю*. Дякуємо також юридичному факультету Університету в Бялостоку, а також Центру інформації і організації досліджень публічних фінансів і податкового права країн Центральної та Східної Європи за фінансову підтримку цього видання. Видання цієї книги було б не можливим, якби не редакційна та технічна робота працівників і асистентів кафедри адміністративного та фінансово-

го права Львівського національного університету імені Івана Франка, а також працівників і докторантів кафедри публічних фінансів і фінансового права юридичного факультету Університету в Бялостоку. Особливу подяку скеровуємо також до наукових рецензентів цієї праці: Ректору Вищої Банківської школи в м. Торунь, професору зв., доктору габ. *Яну Глуховському*, а також доктору юридичних наук, завідувачу кафедри адміністративного та фінансового права Київського національного університету імені Тараса Шевченка *Пришиві Надії Юріївні*.

Наукові редактори:

професор зв., доктор габ. Євгеніуш Руськовський
доктор юридичних наук Ірина Заверуха

Бялосток – Львів, липень 2010 року